

Zatrudnianie młodocianych

Na podstawie Art. 190- 206 ustawy z dnia 26.06.1974 r.- Kodeks pracy Dz.U Nr 21, poz. 94, z późniejszymi zmianami zarządza się co następuje:

Rozdział I

Przepisy ogólne :

1. Młodocianym w rozumieniu kodeksu jest osoba, która ukończyła 16 lat, a nie przekracza 18 lat.
2. Zabronione jest zatrudnianie osoby, która nie ukończyła 16 lat.
3. Wolno zatrudniać tylko tych młodocianych, którzy :
  - a) ukończyli co najmniej gimnazjum,
  - b) przedstawią świadectwo lekarskie stwierdzające , że praca danego rodzaju nie zagraża ich zdrowiu
4. Młodociany nie posiadający kwalifikacji zawodowych może być zatrudniony tylko w celu przygotowania zawodowego lub odbycia praktyki zawodowej.
5. Pracodawca jest obowiązany zapewnić młodocianym pracownikom opiekę i pomoc , niezbędną dla ich przystosowania się do właściwego wykonywania pracy.
6. Pracodawca jest zobowiązany prowadzić ewidencję pracowników młodocianych.

Rozdział II

Zawieranie i rozwiązywanie umów o pracę w celu przygotowania zawodowego

Do zawierania i rozwiązywania z młodocianymi umów o pracę w celu przygotowania zawodowego mają zastosowanie przepisy kodeksu dotyczące umów o pracę na czas nie określony ze zmianami przewidzianymi w art. 195 i 196 .

Rozdział III

Dokształcanie

W zakresie dokształcania pracowników młodocianych mają zastosowanie przepisy kodeksu pracy w art. 197 do 200.

Rozdział IV

Zatrudnianie młodocianych w innym celu niż przygotowanie zawodowe

Ustala kodeks pracy w Art. 200¹ i Art. 200².

Rozdział V

Szczególna ochrona zdrowia:

- 1 Młodociany podlega wstępnym badaniom lekarskim przed dopuszczeniem do pracy oraz okresowym i kontrolnym w czasie zatrudnienia.
2. Jeżeli lekarz orzeknie, że dana praca zagraża zdrowiu młodocianego, pracodawca jest obowiązany zmienić rodzaj pracy, a gdy nie ma takiej możliwości, niezwłocznie rozwiązać umowę o pracę i wypłacić odszkodowane w wysokości wynagrodzenia.

3. Pracodawca jest obowiązany przekazać informację o ryzyku zawodowym, które wiążą się z pracą wykonywaną przez młodocianego, oraz zasadach ochrony przed zagrożeniami również przedstawicielowi ustawowemu młodocianego.
4. Czas pracy pracownika młodocianego w wieku do 16 lat nie może przekroczyć 6 godz. na dobę,
5. Czas pracy młodocianego w wieku powyżej 16 lat nie może przekroczyć 8 godz. na dobę.
6. Do czasu pracy młodocianego wlicza się czas nauki w wymiarze wynikającym z obowiązkowego programu zajęć szkolnych, bez względu na to, czy odbywa się ona w godzinach pracy.
7. Jeżeli dobowy wymiar czasu pracy młodocianego jest dłuższy niż 4,5 godziny , pracodawca jest obowiązany wprowadzić przerwę w pracy trwającą nieprzerwanie 45 minut, wliczaną do czasu pracy.
8. Młodocianego nie wolno zatrudniać w godzinach nadliczbowych ani w porze nocnej.
9. Pora nocna dla młodocianego przypada pomiędzy godzinami 22⁰⁰, a 6⁰⁰.
10. Przerwa w pracy młodocianego obejmująca porę nocną powinna trwać nie mniej niż 14 godzin.
11. Młodocianemu przysługuje w każdym tygodniu prawo do co najmniej 48 godzin nieprzerwanego odpoczynku, który powinien obejmować niedzielę.
12. Nie wolno zatrudniać młodocianego przy pracach wzbronionych, których wykaz ustala w drodze rozporządzenia Rada Ministrów.
13. Rada Ministrów w drodze rozporządzenia, może zezwolić na zatrudnianie młodocianych w wieku powyżej 16 lat przy niektórych rodzajach prac wzbronionych, jeżeli jest to potrzebne do odbycia przygotowania zawodowego, określając jednocześnie warunki zapewniające szczególną ochronę zdrowia młodocianych zatrudnionych przy tych pracach.

Rozdział VI

Praktyki zawodowe

Praktyki zawodowe wynikają z planu nauczania poszczególnych typów szkół zawodowych lub średnich. Praktyki te są prowadzone pod kierunkiem opiekunów praktyk i osób wyznaczonych przez pracodawcę.

Rozdział VII

Wykaz prac wzbronionych młodocianym

- I. Prace wzbronione, związane z nadmiernym wysiłkiem fizycznym i transportem ciężarów oraz wymuszoną pozycją ciała:
  1. Obciążenie pracą fizyczną
    - a) Wzbronione jest zatrudnianie młodocianych przy pracach, przy których najwyższe wartości obciążenia pracą fizyczną, mierzone wydatkiem energetycznym netto na wykonanie pracy, przekraczają dopuszczalne wielkości.
  2. Dźwiganie ciężarów i ich transport
    - a) Wzbronione jest zatrudnianie młodocianych przy pracach załadunkowych i wyładunkowych, przy przetaczaniu beczek, przewożeniu ciężarów samojedznymi

środkami transportu,

- b) Wzbronione jest zatrudnianie młodocianych przy ręcznym dźwiganiu i przenoszeniu

na odległość powyżej 25 m ciężarów o masie przekraczającej następujące wartości :

Wiek	Przy obciążeniu jednostkowym (w kg) przeciętnie do 4 x na godzinę w czasie zmiany	
	Dziewczęta	Chłopcy
Do ukończenia 16 roku życia	10	15
Od 16 do ukończenia 18 roku życia	20	25
	przy powtarzalnym obciążeniu	
Do ukończenia 16 roku życia	5	8
Od 16 do ukończenia 18 roku życia	8	12

- c) Wzbronione jest zatrudnianie młodocianych przy ręcznym przenoszeniu pod górę tj. po pochyleniu i schodach, których **wysokość przekracza 5 m, a kąt nachylenia 30°**

ciężar o masie przekraczającej następujące wartości:

Wiek	Przy obciążeniu jednostkowym (w kg) przeciętnie do 4 x na godz. w czasie zmiany roboczej	
	Dziewczęta	Chłopcy
Do ukończenia 16 roku życia	5	8
Od 16 do ukończenia 18 roku życia	10	15
	przy powtarzalnym obciążeniu	
Do ukończenia 16 roku życia	3	5
Od 16 do ukończenia 18 roku życia	5	8

3. Przewożenie ciężarów na taczkach jednokołowych

- a) wzbronione jest młodocianym chłopcom do ukończenia 16 roku życia oraz dziewczętom do ukończenia 18 roku życia przewożenia ciężarów na taczkach jednokołowych.
- b) dozwolone jest młodocianym chłopcom po ukończeniu 16 roku życia przewożenie na odległość 50 m ładunków o masie 50 kg po powierzchni gładkiej , utwardzonej jeżeli pochylenie nie przekracza 2%.

4. Przewożenie ciężarów na wózkach 2-kołowych poruszanych ręcznie
  - a) wzbronione jest przewożenie ciężarów wyżej wymienionych wózkami młodocianym
chłopcom do ukończenia 16 roku życia oraz dziewczętom do ukończenia 18 roku życia,
  - b) dozwolone jest młodocianym chłopcom po ukończeniu 16 roku życia przewożenie na odległość 100 m po powierzchni gładkiej ładunków o masie do 80 kg, jeżeli pochylenie powierzchni nie przekracza 2 %, a po powierzchni nie równej – ciężarów do 50 kg, jeżeli pochylenie powierzchni nie przekracza 1 %.
5. Przewożenie ciężarów na wózkach 3 lub 4 kołowych poruszanych ręcznie
  - a) wzbronione jest młodocianym chłopcom i dziewczętom do 16 roku życia przewożenia ładunków na wymienionych wózkach,
  - b) dozwolone jest młodocianym po ukończeniu 16 roku życia przewożenie na odległość 150 m ładunków o masie: dziewczętom do 50 kg oraz chłopcom do 80 kg, jeżeli pochylenie powierzchni nie przekracza 2 %.
6. Prace wymagające stale wymuszonej i niewygodnej pozycji ciała
  - a) wzbronione jest zatrudnianie przy pracach wymagających stale wymuszonej i niewygodnej pozycji ciała :
    - pochylonej lub w przysiadzie,

II. **Szczegółowe przepisy dotyczące prac wykonywanych w określonych warunkach , wzbronionych młodocianym, a mianowicie:**

1. W obciążającym mikroklimacie środowiska pracy:
  - a) w mikroklimacie gorącym, gdzie temperatura przekracza 30⁰ C, a wilgotność powietrza
60 %,
  - b) mikroklimacie zimnym, tj. w temperaturze poniżej 14⁰ C.
2. Przy nie odpowiednim oświetleniu,
3. W hałasie i drganiach, jeżeli poziom dźwięku A hałasu ustalonego i nieustalonego, przekracza 80 dB dla 8 godz. ekspozycji na hałas,
4. W polach elektromagnetycznych, elektrostatycznych i narażających na promieniowanie jonizujące, laserowe, nadfioletowe i podczerwone,
5. Poniżej poziomu gruntu i na wysokości, tj. w zagłębieniach o głębokości większej niż 0.7 m , których szerokość jest mniejsza niż dwukrotna głębokość i prace na wysokości powyżej 3 m .
6. Rozporządzenia zezwala na zatrudnianie młodocianych w wieku powyżej 17 lat przy pracach na wysokości do 10m, w wymiarze do 2 godzin dziennie, pod warunkiem pełnego zabezpieczenia przed upadkiem i wyłączenia innych zagrożeń wypadkowych,
7. W narażeniu na szkodliwe działanie pyłów o działaniu zwłókniającym i drażniącym, których stężenie przekracza 2 / 3 wartości najwyższych dopuszczalnych stężeń określonych dla dorosłych, pyłów uczulającym.

8. W kontakcie ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi.
9. W narażeniu na działanie szkodliwych substancji chemicznych
10. Zagrożące prawidłowemu rozwojowi psychicznemu.
11. Ze względu na możliwość urazów u młodocianych i spowodowania zagrożeń dla innych osób.

Zgodnie z rozporządzeniem wzbronione jest zatrudnianie młodocianych przy pracach, podczas których są narażeni na zwiększone niebezpieczeństwo urazów, w tym w szczególności przy pracach związanych z : obsługą urządzeń o napędzie mechanicznym, itp.

Opracowano na podstawie: Kodeksu pracy Art. 190 – 206 i Rozporządzenia Ministrów z dn. 1.12.1990r (Dz. U. Nr 85, poz. 500 wraz z późniejszymi zmianami Dz. U Nr 1 z 1992r